

Rada Europejska

Bruksela, 1 lutego 2024 r.
(OR. en)

EUCO 2/24

CO EUR 2
CONCL 1

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Nadzwyczajne posiedzenie Rady Europejskiej (1 lutego 2024 r.) – Konkluzje

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje przyjęte przez Radę Europejską na wyżej wspomnianym posiedzeniu.

Rada Europejska złożyła hołd byłemu przewodniczącemu Komisji Jacques'owi Delorsowi, który zmarł 27 grudnia 2023 r. Był siłą napędową projektu europejskiego i odegrał kluczową rolę w budowaniu Unii Europejskiej w obecnym kształcie.

*

* *

WIELOLETNIE RAMY FINANSOWE 2021–2027

Rada Europejska osiągnęła porozumienie w sprawie rewizji wieloletnich ram finansowych (WRF) na lata 2021–2027 w wersji przedstawionej w niniejszym dokumencie. Wszystkie dane liczbowe, o ile nie określono inaczej, wyrażone są w cenach bieżących.

Wsparcie dla Ukrainy

1. Rada Europejska podkreśla potrzebę zapewnienia Ukrainie – wraz z partnerami – stabilnego, przewidywalnego i trwałego wsparcia finansowego w latach 2024–2027. Aby przyczynić się do odbudowy, rekonstrukcji i modernizacji kraju, wspierać spójność społeczną i stopniową integrację z Unią, z myślą o ewentualnym przyszłym członkostwie w Unii, ustanowiony zostanie Instrument na rzecz Ukrainy na lata 2024–2027.
2. W latach 2024–2027 suma ogólnych zasobów udostępnionych z Instrumentu nie przekroczy 50 mld EUR, z czego:
 - i) 33 mld EUR w formie pożyczek gwarantowanych poprzez przedłużenie istniejącej gwarancji budżetowej Unii do 2027 r., poza pułapami, na pomoc finansową dla Ukrainy dostępną do końca 2027 r.;
 - ii) 17 mld EUR w formie bezzwrotnego wsparcia, w ramach nowego instrumentu tematycznego Rezerwa na rzecz Ukrainy, ustanowionej poza pułapami WRF na lata 2021–2027. Potencjalne dochody mogłyby zostać wygenerowane na mocy odpowiednich aktów prawnych Unii w odniesieniu do wykorzystania nadzwyczajnych dochodów będących w posiadaniu podmiotów prywatnych, które to dochody pochodzą bezpośrednio z aktywów immobilizowanych Banku Centralnego Rosji.

3. Aby zoptymalizować wykorzystanie dostępnych kwot, niewykorzystane środki na zobowiązania i płatności w ramach tego instrumentu zostaną automatycznie przeniesione na następny rok. W pierwszej kolejności wykorzystana zostanie część rocznej kwoty wynikająca z roku poprzedniego.
4. Rada Europejska podkreśla potrzebę wspierania poczucia podmiotowości Ukrainy w odniesieniu do jej działań na rzecz odbudowy i rekonstrukcji za pomocą planu, który ma zostać przygotowany przez rząd Ukrainy i który będzie przedstawiał program reform i inwestycji Ukrainy na jej drodze do przystąpienia do UE. Jeszcze przed przyjęciem planu darczyńcy spoza Unii Europejskiej będą zdecydowanie zachęceni do jak najszerzego udziału w ogólnych działaniach na rzecz odbudowy i rekonstrukcji Ukrainy.
5. Jednym z warunków koniecznych do przyznania Ukrainie wsparcia w ramach Instrumentu jest utrzymanie i przestrzeganie przez Ukrainę skutecznych mechanizmów demokratycznych, między innymi wielopartyjnego systemu parlamentarnego, oraz praworządności, a także zagwarantowanie poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wdrażając Instrument, Komisja i Ukraina wprowadzają wszelkie odpowiednie środki w celu ochrony interesów finansowych Unii, w szczególności w odniesieniu do zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji, konfliktom interesów i nieprawidłowościom oraz wykrywania i korygowania tych zjawisk.
6. Rada odegra kluczową rolę w zarządzaniu Instrumentem na rzecz Ukrainy. W tym sensie większością kwalifikowaną przyjmuje się decyzję wykonawczą Rady w sprawie przyjęcia Planu Ukrainy i zmian w tym planie oraz w sprawie zatwierdzenia i zawieszenia płatności na podstawie stosownych ocen i wniosków Komisji.
7. Na podstawie rocznego sprawozdania Komisji z wdrażania Instrumentu na rzecz Ukrainy Rada Europejska będzie co roku przeprowadzać debatę na temat wdrażania tego Instrumentu z myślą o przedstawianiu wskazówek. W razie potrzeby za dwa lata Rada Europejska zwróci się do Komisji o przedstawienie wniosku w sprawie przeglądu w kontekście nowych WRF.

Działy 4 i 6 – migracja i wymiar zewnętrzny

8. Migracja jest wyzwaniem europejskim, które wymaga europejskiej reakcji.
9. Aby zapewnić wystarczające finansowanie na wspieranie państw członkowskich w stawianiu czoła pilnym wyzwaniom i potrzebom związanym z migracją i zarządzaniem granicami w państwach członkowskich pierwszej linii, a także w państwach członkowskich, na które wpływają wojny w Ukrainie i na Bliskim Wschodzie, a także na wdrożenie nowego paktu o migracji i azylu po jego przyjęciu, w tym nowych procedur granicznych, dział 4 zostanie wzmocniony kwotą 2 mld EUR.
10. Rada Europejska przypomina o potencjalnym wykorzystaniu środków finansowych polityki spójności do sprostania wyzwaniom i potrzebom związanym z migracją. W tym celu zwraca się do Komisji, aby wspomogła państwa członkowskie w wykorzystaniu tej możliwości.
11. Aby umożliwić Unii zapewnienie niezbędnego wsparcia w kontekście nadzwyczajnych napięć geopolitycznych, priorytety w ramach działu 6 zostaną wzmocnione kwotą 7,6 mld EUR. Pomoże to utrzymać skuteczną współpracę w dziedzinie migracji z państwami trzecimi, łącznie ze wsparciem dla uchodźców syryjskich w Turcji i w szerszej pojętym regionie, oraz kontynuować działania wcześniej podjęte za pośrednictwem kryzysowego funduszu powierniczego UE dla Afryki. Ponadto pomoże to wspierać Bałkany Zachodnie, południowe sąsiedztwo i Afrykę, w tym partnerstwa i finansowanie dotyczące szlaków migracyjnych. Należy zapewnić wystarczające finansowanie na rezerwę ISWMR.

Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy (STEP)

12. Unia Europejska musi zapewnić swoją suwerenność i konkurencyjność w sektorach strategicznych poprzez zwiększenie swojej odporności i wydajności, uruchomienie finansowania, zmniejszenie strategicznych zależności, inwestowanie w umiejętności przyszłości oraz dostosowanie swojej bazy gospodarczej, przemysłowej i technologicznej do zielonej i cyfrowej transformacji, przy zachowaniu spójności i równych warunków działania na jednolitym rynku. Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje zastosowanie dźwigni finansowej oferowanej przez istniejące unijne instrumenty finansowania w celu szybkiego uruchomienia wsparcia finansowego dla inwestycji w technologie krytyczne.

W tym celu ułatwione zostanie wykorzystanie dostępnego finansowania i stworzone zostaną synergia między instrumentami finansowania w celu zwiększenia wsparcia dla technologii krytycznych. W tym celu w odniesieniu do priorytetów STEP w okresie programowania 2021–2027 zastosowanie będzie miała stopa współfinansowania w wysokości 100 % i płatności zaliczkowe w wysokości 30 %.

13. Aby zwiększyć zdolności inwestycyjne w dziedzinie obronności, dodatkowe 1,5 mld EUR zostanie przeznaczone na Europejski Fundusz Obronny (EFO) w dziale 5.
14. I wreszcie, aby zmniejszyć presję administracyjną na państwa członkowskie po to, by umożliwić im przeprogramowanie w kierunku celów STEP i zapewnić uporządkowane zamknięcie programów, termin składania ostatecznego wniosku o płatność okresową i powiązanych dokumentów za okres programowania 2014–2020 należy przedłużyć o 12 miesięcy, a do wydatków zadeklarowanych w ostatnim roku obrachunkowym stosowana będzie stopa współfinansowania w wysokości 100 %.

Spląty odsetek z Next Generation EU

15. Aby wywiązać się z prawnego zobowiązania Unii do terminowej i pełnej spląty odsetek z NGEU, z myślą o uzupełnieniu, w razie potrzeby, obecnych środków rezerwowych w poddziale 2b, następujący mechanizm kaskadowy zapewni dostępność kwot niezbędnych na pokrycie kosztów należnych odsetek i płatności kuponowych.

16. Krok 1: istniejąca linia budżetowa EURI w poddziale 2b w budżecie rocznym zostanie wykorzystana w całości.

Krok 2: jeżeli koszty spłaty odsetek z NGEU nie będą mogły zostać pokryte z istniejącej linii budżetowej EURI w poddziale 2b, poszukiwane będą źródła finansowania w ramach rocznej procedury budżetowej w celu pokrycia znacznej części niezbędnych kwot, w miarę możliwości, z myślą o uruchomieniu kwoty będącej równowartością ok. 50 % przekroczeń kosztów spłaty odsetek z NGEU jako poziom odniesienia. W tym celu wykorzystane zostanie pole manewru stworzone dzięki wykonaniu budżetów programów oraz zmianie priorytetów, a także nietematyczne instrumenty szczególne (instrument elastyczności i jednolity margines), zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami sektorowymi i innymi zobowiązaniami prawnymi, z uwzględnieniem priorytetów i ostrożnego budżetowania. Na krajowe pule środków finansowych państw członkowskich, na które zaciągnięto zobowiązania prawne, w szczególności pule w ramach WPR i polityki spójności, nie wpłyną wspomniane w niniejszym akapicie przegrupowania ani zmiana priorytetów.

Krok 3: zostanie wprowadzony nowy instrument poza pułapami WRF. Instrument ten będzie wyjątkowy i będzie się ograniczał do zaradzenia sytuacji, w której operacje zaciągania pożyczek w ramach NGEU nadal odbywają się w zmieniających się okolicznościach rynkowych.

Ten instrument zostanie uruchomiony tylko wtedy, gdy konieczne będzie dalsze finansowanie po wykonaniu kroków 1 i 2. Co roku w ramach tego instrumentu uruchamiana będzie w pierwszej kolejności kwota do wysokości będącej równowartością kwoty umorzeń z poprzednich lat z programów unijnych, które nie zostaną przeniesione na mocy innych mających zastosowanie przepisów szczegółowych. Umorzenia środków odpowiadających zewnętrznym dochodom przeznaczonym na określony cel nie będą uwzględniane przy uruchamianiu tego instrumentu.

W nieoczekiwanej sytuacji, w której nie wystarczyłoby to do pokrycia kwoty przekroczenia, Komisja zaproponuje uruchomienie – jako mechanizm ochronny – dodatkowych środków za pośrednictwem tego instrumentu.

17. W kontekście rocznej procedury budżetowej Rada – przed przyjęciem swojego stanowiska w sprawie budżetu rocznego – oceni, czy rozwiązanie w zakresie finansowania dotyczące kosztów spłaty odsetek z NGEU zgodnie z krokami 1–3 oraz, w stosownych przypadkach, uruchomienie mechanizmu ochronnego, jest właściwe.

Jeżeli Rada uzna, że uruchomienie mechanizmu ochronnego nie jest właściwe, zwróci się do Komisji o ponowną ocenę jej wniosku w celu zwiększenia kwoty uruchomionej w ramach rocznej procedury budżetowej. Rada zwróci szczególną uwagę na poziom umorzeń uruchomionych w kroku 3 w przypadku, gdyby poziom ten osiągnął 5 mld EUR w ciągu roku lub powyżej 15 mld EUR łącznie w latach 2025–2027.

18. Jeżeli, wyjątkowo, co najmniej jedno państwo członkowskie uzna, że istnieją poważne obawy co do uruchomienia mechanizmu ochronnego, może ono zwrócić się do przewodniczącego Rady Europejskiej o przekazanie sprawy następnej Radzie Europejskiej.
19. Nowy instrument ma charakter wyjątkowy i jest ograniczony czasem obowiązywania obecnych WRF. Pozostaje on bez uszczerbku dla kolejnych WRF.
20. Rada Europejska przypomina o podjętym na mocy Traktatów zobowiązaniu do zapewnienia dostępności środków finansowych umożliwiających Unii wykonywanie jej zobowiązań prawnych wobec stron trzecich.
21. Pułap ogólnej kwoty instrumentu elastyczności zostanie zwiększony o 2 mld EUR.

Instrumenty szczególne

Rezerwa na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej

22. Maksymalna kwota rezerwy na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej (SEAR) zostanie zwiększona o 1,5 mld EUR.

23. W świetle klęsk żywiołowych, które miały miejsce na terytorium europejskim, oraz klęsk żywiołowych i kryzysów humanitarnych w państwach trzecich, a także w celu uniknięcia istnienia konkurencyjnych priorytetów, istniejącą rezerwę na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej (SEAR) należy podzielić na dwa odrębne instrumenty w następujący sposób:
- i) europejska rezerwa solidarnościowa będzie dysponować kwotą 800 mln EUR rocznie, powiększaną o 216 mln EUR rocznie (w cenach z 2018 r.) na pomoc w reagowaniu na sytuacje nadzwyczajne objęte Funduszem Solidarności Unii Europejskiej;
 - ii) rezerwa na pomoc nadzwyczajną będzie dysponować kwotą 400 mln EUR rocznie, powiększaną o 108 mln EUR rocznie (w cenach z 2018 r.) na szybkie reagowanie na szczególne potrzeby nadzwyczajne w Unii lub w państwach trzecich.
24. Roczne kwoty niewykorzystane na europejską rezerwę solidarnościową i na rezerwę na pomoc nadzwyczajną, które wygasają zgodnie z obowiązującymi przepisami, zostaną udostępnione do wykorzystania w ramach instrumentu elastyczności w następnym roku.

Nowe zasoby własne

25. Jak uzgodniono w 2020 r., Unia będzie nadal pracować nad wprowadzeniem nowych zasobów własnych. Wpływy z nowych zasobów własnych wprowadzonych po 2023 r. posłużą do przedterminowej spłaty pożyczek zaciągniętych w ramach NGEU.

Wpływ na płatności

26. Aby zapewnić odpowiedni poziom środków na płatności odpowiadający zwiększonemu poziomowi środków na zobowiązania, ogólny pułap środków na płatności w ramach jednolitego marginesu zostanie utrzymany, ale dostosowany poprzez przesunięcie niezbędnego pułapu z 2025 r., aby umożliwić Unii pokrycie potrzeb prognozowanych na 2026 r.

Elementy zmniejszające skutki dla budżetów krajowych

27. Rada Europejska podkreśla wyzwania budżetowe, przed którymi stoi Unia i państwa członkowskie w kontekście powtarzających się kryzysów, zawirowań geopolitycznych i niepewności.
28. Priorytety określone w niniejszej rewizji śródkresowej będą zatem częściowo finansowane w następujący sposób:
29. Kwota 10,6 mld EUR zostanie przekierowana na wyżej wymienione priorytety, przy czym żaden priorytet polityczny w ramach obecnych WRF nie zostanie osłabiony:
 - a) Kwota 4,5 mld EUR, z czego 2,6 mld EUR pochodzących z ponownego wykorzystania umorzeń w ramach ISWMR i IPA oraz 1,9 mld EUR uwolnionych z ISWMR, w wyniku uwzględnienia w Instrumencie na rzecz Ukrainy kosztu finansowego wsparcia dla Ukrainy, o którym postanowiono w 2022 r., zostanie przeznaczona na wsparcie nowych priorytetów finansowanych z tych programów.
 - b) Kwota 2,1 mld EUR zostanie przegrupowana z programu „Horyzont Europa” na lata 2021–2027 i zostanie wykorzystana na rzecz programów określonych w niniejszej rewizji śródkresowej.
 - c) Kwota 0,6 mld EUR zostanie przegrupowana z pobrexitowej rezerwy dostosowawczej.
 - d) Roczna kwota przeznaczona na Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji zostanie – począwszy od 2024 r. – zmniejszona do 30 mln EUR (w cenach z 2018 r.), co przyniesie ogólne oszczędności w wysokości 1,3 mld EUR w latach 2021–2027, łącznie z kwotami, które wygasły w latach 2021–2023.
 - e) Kwota 1,1 mld EUR zostanie przegrupowana z komponentów funduszy WPR i spójności objętych zarządzaniem bezpośrednim, bez uszczerbku dla kolejnych WRF. Nie będzie to miało wpływu na żadne krajowe pule środków finansowych państw członkowskich.
 - f) Kwota 1 mld EUR zostanie przegrupowana z Programu UE dla zdrowia.

Podsumowanie

30. Rada Europejska uzgadnia wzmocnienie nowych priorytetów o kwotę 64,6 mld EUR (z czego 33 mld EUR to pożyczki, a 10,6 mld EUR – przegrupowania) w następujący sposób:

+	<i>kwota 50 mld EUR dla Ukrainy (17 mld EUR dotacji i 33 mld EUR pożyczek)</i>
+	<i>kwota 2 mld EUR na migrację i zarządzanie granicami (dział 4)</i>
+	<i>kwota 7,6 mld EUR na sąsiedztwo i świat (dział 6)</i>
+	<i>kwota 1,5 mld EUR na Europejski Fundusz Obrony w ramach nowego instrumentu STEP (Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy)</i>
+	<i>kwota 2 mld EUR na rzecz instrumentu elastyczności</i>
+	<i>kwota 1,5 mld EUR na rezerwę na rzecz solidarności i pomocy</i>

Tabela 1

kwoty w mld EUR

Rewizja śródkresowa wg priorytetów		Prop. nr 4 przew. RE
PRIORYTETY		
Ukraina	Dotacje i rezerwy	17,0
	Pożyczki	33,0
	Ukraina ogółem	50,0
Migracja / wyzwania zewnętrzne	Dział 4	
	Fundusz Azylu, Migracji i Integracji (FAMI)	0,8
	Instrument na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz (IZGW)	1,0
	Agencja Unii Europejskiej ds. Azylu	0,2
	Dział 4 ogółem	2,0
	Dział 6*	
	Uchodźcy syryjscy (Syria, Jordania, Liban)	1,6
	Uchodźcy syryjscy (Turcja)	2,0
	Południowe sąsiedztwo	2,0
	Balkany Zachodnie	2,0
	Dział 6 ogółem	7,6
	Migracja i wymiar zewnętrzny ogółem	9,6
STEP	Fundusz innowacyjny	
	Invest EU	
	Europejska Rada ds. Innowacji w ramach programu „Horyzont Europa”	
	Europejski Fundusz Obronny	1,5
	STEP ogółem	1,5
Koszty finansowania NGEU – mechanizm kaskadowy		0,0
Administracja		
Instrument elastyczności		2,0
Rezerwa na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej (SEAR)		1,5
DOTACJE OGÓŁEM		31,6
POŻYCZKI OGÓŁEM		33,0
PRIORYTETY OGÓŁEM		64,6
PRZEGRUPOWANIA		
	Płatności z tytułu odsetek z budżetów krajowych (pomoc makrofinansowa +)	0,0
	Przegrupowania w ramach działu 4	0,0
	Przegrupowania w ramach działu 6	4,5
	Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji dla Zwalnianych	1,3
	Przegrupowania z programu „Horyzont Europa”	2,1
	Pobrewitowa rezerwa dostosowawcza	0,6
	Centralnie zarządzane programy spójności/WPR	1,1
	Przegrupowania z działu 2 – Program UE dla zdrowia	1,0
PRZEGRUPOWANIA OGÓŁEM		10,6
ŚWIEŻY PIENIĄDZ OGÓŁEM		21,0

* O którym mowa w pkt 10 dok. 23/23.

*

* *

UKRAINA

31. Rada Europejska przywołuje swoje wcześniejsze konkluzje i potwierdza niezachwiane zobowiązanie Unii Europejskiej do dalszego zapewniania Ukrainie i jej ludności zdecydowanego wsparcia politycznego, finansowego, gospodarczego, humanitarnego, wojskowego i dyplomatycznego tak długo, jak długo będzie to niezbędne.
32. Rada Europejska powtarza, że Unia Europejska i jej państwa członkowskie są zdeterminowane nadal zapewniać terminowe, przewidywalne i stabilne wsparcie wojskowe dla Ukrainy, zwłaszcza za pośrednictwem Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju i unijnej misji pomocy wojskowej, a także w formie bezpośredniej pomocy dwustronnej zapewnianej przez państwa członkowskie, stosownie do potrzeb Ukrainy. Rada Europejska będzie monitorować tę kwestię.
33. Rada Europejska dokonała przeglądu prac w Radzie w zakresie wsparcia wojskowego dla Ukrainy w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju oraz proponowanego zwiększenia jego ogólnego pułapu finansowego. Zwraca się do Rady, by do początku marca 2024 r. osiągnęła porozumienie w sprawie zmiany decyzji Rady (WPZiB) 2021/509 na podstawie wniosku Wysokiego Przedstawiciela w sprawie Funduszu Pomocy Ukrainie i proponowanych kluczowych warunków, z uwzględnieniem sugestii państw członkowskich.
34. Rada Europejska ponownie przypomina również o pilnej potrzebie przyspieszenia dostaw amunicji i pocisków, zwłaszcza w związku ze zobowiązaniem do dostarczenia Ukrainie miliona sztuk amunicji artyleryjskiej. Z zadowoleniem przyjmuje poczynione postępy i wzywa państwa członkowskie do przeanalizowania wszystkich opcji, by zaspokoić potrzeby Ukrainy, oraz do przyspieszenia wysiłków w tym celu, w tym do kontynuowania darowizn zapasów, przekierowywania istniejących zamówień i składania niezbędnych nowych zamówień, co przyczyni się do zwiększenia zdolności produkcyjnych przemysłu europejskiego.
35. Wsparcie wojskowe i zobowiązania w zakresie bezpieczeństwa będą zapewniane przy pełnym poszanowaniu polityki bezpieczeństwa i obrony określonych państw członkowskich i z uwzględnieniem interesów w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony wszystkich państw członkowskich.

36. Rada Europejska powróci – na swoim następnym posiedzeniu w marcu 2024 r. – do kwestii bezpieczeństwa i obrony, w tym potrzeby zwiększenia ogólnej gotowości obronnej Europy i dalszego wzmocnienia jej bazy technologicznej i przemysłowej w dziedzinie obronności, z myślą o uzgodnieniu dalszych kroków służących zwiększeniu odporności, innowacyjności i konkurencyjności europejskiego przemysłu obronnego.
37. Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje porozumienie wypracowane w sprawie decyzji Rady i rozporządzenia Rady dotyczące dochodów nadzwyczajnych będących w posiadaniu podmiotów prywatnych, które to dochody pochodzą bezpośrednio z rosyjskich aktywów immobilizowanych, w celu wsparcia Ukrainy.

BLISKI WSCHÓD

38. Rada Europejska omówiła ostatnie wydarzenia na Bliskim Wschodzie.

*

* *

39. Rada Europejska przywołuje swoje konkluzje z grudnia 2020 r. w sprawie stosowania mechanizmu warunkowości.
40. Rada Europejska omówiła wyzwania w sektorze rolnym i obawy zgłaszane przez rolników. Przypominając o zasadniczej roli wspólnej polityki rolnej, wzywa Radę i Komisję do kontynuowania prac stosownie do potrzeb. Rada Europejska będzie monitorować sytuację.
